

108325 - klacht over pesten is gegrond. Het niet inzetten van het pestprotocol is onvoldoende gecommuniceerd met ouders.

ADVIES

inzake de klacht van:

[klagers] te [woonplaats], ouders van [de leerling],
gemachtigde: mevrouw mr. M. Kuijpers

tegen

Algemeen directeur/bestuurder van scholengemeenschap [de school] te [vestigingsplaats],
verweerder

1. VERLOOP VAN DE PROCEDURE

Bij klaagschrift van 11 juli 2018, hebben klagers op grond van de geldende klachtenregeling een klacht tegen verweerder ingediend met de volgende inhoud:

[klagers] klagen erover dat de school niet adequaat heeft opgetreden tegen het pesten van hun dochter [de leerling].
Daarnaast klagen zij erover dat het zorgteam niet erkent dat er sprake was van pesten. Dit alles zoals nader geïllustreerd in het klaagschrift en de bijlagen.

Vanuit het secretariaat van de Commissie is telefonisch met partijen overlegd over de gewenste wijze van klachtafhandeling: mediation of formele klachtbehandeling. Naar aanleiding van de uitkomst van deze gesprekken is de klacht ter beoordeling voorgelegd aan de Commissie.

Verweerder heeft op 24 september 2018 een verweerschrift ingediend.

Klagers hebben op 3 oktober 2018 een reactie op het verweerschrift ingediend.

Alle stukken zijn in afschrift aan partijen gestuurd.

De mondelinge behandeling van de klacht vond plaats op 10 oktober 2018 in Utrecht.

Klagers waren op de zitting. Zij werden bijgestaan door hun gemachtigde.

Verweerder was op de zitting. Hij werd vergezeld door de [directeur onderbouw], de kernteamleider kader-onderbouw en de zorgcoördinator, allen lid van het Zorgteam, als informanten.

Onder handhaving van hun standpunten hebben partijen een nadere toelichting gegeven.

Wat in de stukken en op de zitting naar voren is gebracht is, voor zover relevant, zakelijk in dit advies weergegeven.

2. DE FEITEN

[de leerling] is geboren op [geboortedatum] 2003. Zij zat in het schooljaar 2017-2018 in het tweede leerjaar vmbo-kader op de school.

[de leerling] is gediagnosticeerd met ADD en PDD-NOS. Zij slikt hiervoor medicatie.

In het eerste leerjaar was sprake van meidenruzies in de klas. Daarover zijn regelmatig gesprekken met [de leerling], haar mentor en de leerlingbegeleiding gevoerd.

Bij de start van het tweede leerjaar heeft [de leerling] een persoonlijke coach gekregen om haar te helpen. Vervolgens zijn de zorgcoördinator, de orthopedagoog, de vertrouwenspersoon, de leerlingbegeleiders, ambulante begeleiders, de collega's van het Time-Outlokaal, de politie, de kernteamleider en de directeur onderbouw en de medewerkers van het OPDC en de Advies Commissie Toelating (ACT) betrokken bij [de leerling].

Op 29 november 2017 heeft er op verzoek van klagers een gesprek plaatsgevonden met een consulent van 'BIJEEN voor zorg, jeugd en werk'. Doel daarvan was onder meer om klagers handvatten te geven ter verbetering van de benadering van klagers in hun dagelijkse opvoeding van [de leerling] en om [de leerling] vaardiger te maken in sociale situaties.

Op 13 december 2017 heeft het zorgteam een gesprek gevoerd met klagers. De school biedt op dat moment maximale ondersteuning aan voor [de leerling] op sociaal en emotioneel gebied. Het ontwikkelingsperspectief van april 2017 wordt daarom opgeschaald.

Op 1 februari 2018 heeft er een gesprek plaatsgevonden tussen klagers, de [directeur onderbouw], de leden die deel uitmaken van het zorgteam. De school geeft dan aan dat zij zich handelingsverlegen voelt en advies wil inwinnen bij de Advies Commissie Toelating.

Klagers stemmen daarmee in en gaan akkoord met de plaatsing van [de leerling] op het OPDC.

In april 2018 is [de leerling] op het OPDC begonnen. Zij staat nog ingeschreven op de school.

Klagers hebben op 11 april 2018 een klacht bij de school ingediend.

Op 15 mei 2018 heeft het zorgteam van de school schriftelijk gereageerd op de klacht van klagers. De directeur/bestuurder heeft de klacht en de reactie daarop op 28 mei 2018 besproken met klagers. Op 13 juni 2018 heeft de directeur/bestuurder klagers laten weten dat hij nog twee mogelijkheden ziet voor oplossing van de klacht: mediation via de LKC of klachtbehandeling door de LKC.

Klagers hebben vervolgens op 11 juli 2018 hun klacht bij de Commissie ingediend.

3. VISIE PARTIJEN

Klagers

[de leerling] is structureel gepest op de school. Verweerder en het zorgteam hebben niet erkend dat sprake was pesten en hebben onvoldoende tegen het pesten opgetreden.

Verweerder heeft in het tweede leerjaar onterecht het pestprotocol niet gevolgd. Het zorgteam heeft klagers wel te woord gestaan, maar heeft nooit werkelijk naar hen geluisterd.

Het zorgteam heeft [de leerling] geadviseerd wat ze kon doen als zij gepest werd, namelijk haar coach opzoeken. Dit is echter geen oplossing als het om pesten gaat en ook niet als iemand PDD-NOS heeft. Klagers hebben in dat verband verweerder en het zorgteam gevraagd om kennis te nemen van het document "Niet pesten maar aanpakken!", een handreiking om pesten van leerlingen met autisme aan te pakken in het regulier en speciaal (basis)onderwijs

en in het voortgezet (speciaal) onderwijs. Dit hebben klagers gedaan in de hoop dat de school tot een ander inzicht zou komen.

Er was overduidelijk sprake van pesten. Het ging om machtsverschil, het heeft lange tijd geduurd en het pesten herhaalde zich. Vier meiden uit de klas van [de leerling] spraken andere leerlingen aan om te vertellen wat [de leerling] van hen vond. Die leerlingen kwamen dan boos naar [de leerling] toe, terwijl het leugens waren die werden verteld. De school heeft nooit aan [de leerling] gevraagd of het allemaal wel klopte wat er werd gezegd. Het groepje pesters werd alleen maar groter, maar zij bleven buiten schot. [de leerling] werd steeds alleen aangesproken, terwijl niet alles wat zij deed fout was. Sociale media was ook een groot probleem, maar dat hebben klagers redelijk goed in gaten gehouden. Doordat [de leerling] lange tijd aan pesten is blootgesteld, heeft zij veel schade opgelopen.

Klagers verwijten de school dat zij geen verantwoordelijkheid heeft genomen voor wat er zich binnen de school afspeelde en niet heeft erkend dat er sprake was van pesten.

Verweerder

Het is een complexe situatie, die ook gaat over passend onderwijs en de grenzen daaraan. Soms lukt het gewoon niet om een leerling de nodige ondersteuning te geven. Dat valt [de leerling] niet te verwijten. [de leerling] is zich niet altijd bewust van haar acties en de mogelijke gevolgen daarvan. Ze heeft geen rem en het ontbreekt haar aan inlevingsvermogen. [de leerling] zelf zegt dat ze soms wat 'onhandig' kan zijn.

Er was geen sprake van pesten. [de leerling] was wel vaak betrokken bij conflicten. Zij kon die moeilijk overzien en er waren problemen op sociale media. Zowel binnen als buiten de school is bij [de leerling] sprake van grensoverschrijdend gedrag. [de leerling] vertoont opdringerig en claimend gedrag en trapt daarbij op veel tenen van diverse leerlingen. In het eerste jaar was er vooral sprake van meidenruzies in de klas. Daar zijn veel gesprekken over gevoerd met [de leerling], met de mentoren en de leerlingbegeleider. Ook is er een traject geweest bij de een onderzoekcentrum PDD-NOS en is een ontwikkelingsperspectiefplan gestart. Voor het tweede leerjaar is er voor [de leerling] een coach aangesteld. Die coach besprak en verduidelijkte de zaken voor [de leerling] wanneer die voor haar onduidelijk waren.

Het is de school in de periode van september 2017 tot en met januari 2018 steeds meer duidelijk geworden dat [de leerling] zeer kwetsbaar en beïnvloedbaar is. De school kon [de leerling] niet meer de veiligheid bieden die zij nodig had. Daarom zijn de ouders betrokken om in gesprek te gaan met de school.

Vanuit de school is op enig moment 'Meidenkracht' ingezet en is er opgetreden waar dat mogelijk was. Er zijn veel afspraken gemaakt met de meiden, maar deze kwamen zij niet na. Dit was echter niet de hulp zoals ouders dat graag hadden willen zien. Ouders wilden dat er werd gesanctioneerd, maar dat is niet gebeurd. Er gebeurde veel buiten het gezichtsveld van de school en op sociale media en vaak was niet duidelijk wie de aanstichter was. Daarbij speelde bovendien het 'onhandige' gedrag van [de leerling] een rol. Ouders willen niet inzien dat [de leerling] zelf een grote rol speelde bij de conflicten en leggen consequent de schuld bij anderen. Er is heel veel aandacht besteed aan [de leerling] en er is de nodige ondersteuning voor haar ingezet. Ouders waren daar tot februari 2018 ook tevreden over. Er is ook altijd adequaat opgetreden door het zorgteam. In de ogen van de professionals was er geen sprake van pesten, omdat er sprake was van diverse conflicten met verschillende personen. Conflicten

waarbij [de leerling] steeds betrokken was en zichzelf een (grote) rol speelde. Daarom is het pestprotocol in het tweede leerjaar niet meer ingezet, maar ook omdat het protocol voor deze complexe situatie geen handvatten biedt. Er was een andere aanpak nodig. Een aanpak om de conflicten te stoppen en een veilige omgeving voor alle leerlingen te creëren.

In overleg met deskundigen en ouders is [de leerling] vervolgens op het OPDC geplaatst. Maar zelfs vanuit die situatie blijven er conflicten ontstaan. Het OPDC acht regulier onderwijs niet langer een optie en adviseert dat [de leerling] naar het VSO gaat.

4. OVERWEGINGEN VAN DE COMMISSIE

In het onderwijs geldt als uitgangspunt dat een school een veilige en geborgen omgeving is voor de leerlingen. Van een school mag daarom verwacht worden dat er voldoende aandacht wordt besteed aan het bieden van veiligheid. Indien zich voorvallen voordoen, waarbij de veiligheid in het geding is en waarbij, zoals in dit geval [de leerling] zich niet veilig voelt op school, wil dat op zichzelf nog niet zeggen dat de school tekortgeschoten is in het bieden van veiligheid. Niet alles is immers te voorkomen. Een klacht over het onvoldoende bieden van veiligheid zal daarom pas gegrond kunnen worden verklaard als er sprake is van verwijtbaar handelen of nalaten van de school.

Een onderdeel van de plicht van de school om de veiligheid op school te waarborgen, is dat de school een veiligheidsplan en een pestprotocol heeft. In het pestprotocol geeft de school aan hoe er met pesten moet worden omgegaan.

Onder pesten wordt volgens het pestprotocol van de school verstaan: "Systematisch geweld van een leerling of een groep leerlingen ten opzichte van een of meer klasgenoten/schoolgenoten, die niet in staat is/zijn zichzelf te verdedigen, met als gevolg dat die persoon buiten (een deel van) de groep komt te staan.

Vormen van pesten zijn onder meer: buitengesloten worden, roddelen, uitlachen en schelden, slaan, schoppen, duwen en porren. Vormen van digitaal pesten zijn onder meer: schelden, roddelen en bedreigen via een computer of mobieltje."

Klagers vinden dat [de leerling] structureel werd gepest. Zij hebben daartoe een aantal voorbeelden van voorvallen aangehaald. Zo werd [de leerling] door vier meiden in haar klas gepest doordat zij aan andere leerlingen leugens vertellen over [de leerling]. Verder werd [de leerling] regelmatig uitgescholden, is zij getrapt en geslagen. Vanwege een incident tijdens de gymles durfde [de leerling] wekenlang niet meer naar de gymles te gaan. Verweerder is van mening dat geen sprake was van (structureel) pesten, maar van conflicten waar [de leerling] vaak bij was betrokken en waar ook steeds verschillende personen bij waren betrokken.

Op grond van de stukken en het verhandelde op de zitting staat vast dat er het afgelopen schooljaar veel problemen zijn geweest en er meerdere incidenten rondom [de leerling] hebben plaatsgevonden. Voor de Commissie valt daarbij niet uit te sluiten dat [de leerling] daar zelf een (groot) aandeel in heeft gehad. Nadat de school aan klagers had meegedeeld handelingsverlegen te zijn, lijken de problemen rondom [de leerling] een enorme vlucht te hebben genomen. Waar klagers eerst nog tevreden waren over het handelen van de school, is

dat toen volledig omgekeerd. Hoewel verweerder vasthoudt aan het standpunt dat geen sprake was van pesten, is het de Commissie gebleken dat een aantal incidenten, zoals de voorvallen met de vier meiden uit de klas van [de leerling] en het dreigen door een jongen uit de klas van [de leerling], kenmerken heeft van pesten, zoals verweerder die zelf in het eigen pestprotocol heeft benoemd. Vast staat in elk geval dat [de leerling] de voorvallen als heftig en pesten heeft ervaren en dat zij zich daardoor alleen en onveilig heeft gevoeld op de school.

De vraag die vervolgens dient te worden beantwoord is of de school adequaat heeft gereageerd of mogelijk anders had moeten reageren. Gebleken is dat de school de problematiek rondom [de leerling] veel zorg en aandacht heeft gegeven en dat daarbij de veiligheid voor alle leerlingen van de school een belangrijk gegeven was. Vanwege de problemen heeft de school “Meidenkracht” ingezet, wat volgens verweerder echter onvoldoende heeft geholpen. [de leerling] heeft naar aanleiding van de problemen meerdere gesprekken gehad met het zorgteam van de school. Het zorgteam heeft geprobeerd om [de leerling] tips te geven hoe zij zich zou kunnen gedragen en wat zij kon doen in bepaalde situaties.

Verweerder heeft erkend dat de situatie dusdanig complex was dat zij de inschatting heeft gemaakt het pestprotocol niet verder in te zetten, omdat zij daar niet verder mee zou komen. Het al dan niet inzetten van het pestprotocol behoort tot de beleidsvrijheid van een school. Daarom toets de Commissie klachten hierover marginaal.

De Commissie constateert dat verweerder weliswaar veel contact heeft gehad met klagers, maar tekort is geschoten in de communicatie naar klagers over het al dan niet hanteren en inzetten van het pestprotocol. Verweerder heeft aldus nagelaten dit naar klagers goed te motiveren. Verweerder heeft eveneens niet duidelijk gemaakt aan klagers waarom zij ‘pesters’ niet wensten te sanctioneren, zoals klagers hadden verzocht. De Commissie acht het alleszins begrijpelijk dat verweerder niet wilde sanctioneren op grond van dat pestprotocol, omdat dit mogelijk een escalierend effect zou kunnen hebben. Te meer nu vaak onduidelijk was wat er was gebeurd en welke rol [de leerling] daar zelf bij had. In die zin valt de school niets te verwijten. Desalniettemin heeft verweerder tot twee keer toe een sanctie opgelegd aan leerlingen die betrokken waren bij een incident met [de leerling]. Verweerder heeft hiermee, naar het oordeel van de Commissie, erkend dat er af en toe wel degelijk sprake was van pesten, zij het niet structureel. Mede daardoor is de situatie rondom [de leerling] geëscaleerd, wat uiteindelijk heeft geleid tot plaatsing van [de leerling] op het OPDC.

Gelet op het voorgaande heeft verweerder, naar het oordeel van de Commissie, onvoldoende adequaat opgetreden ten aanzien van de problematiek rondom en het gestelde pesten van [de leerling]. Daarom acht de Commissie de klacht gegrond.

5. OORDEEL VAN DE COMMISSIE

De Commissie komt op grond van bovenstaande overwegingen tot het oordeel dat de klacht gegrond is.

6. AANBEVELINGEN VAN DE COMMISSIE

De Commissie beveelt het bevoegd gezag van scholengemeenschap [de school] aan te bezien of de handreiking “Niet pesten maar aanpakken!” om pesten van leerlingen met autisme aan te pakken in het reguliere en speciaal (basis)onderwijs en in het voortgezet (speciaal) onderwijs, dient te worden opgenomen in het pestprotocol dan wel mee te worden genomen in situaties waarin sprake is van pesten.

Aldus gedaan te Utrecht op 13 november 2018 door mr. W.C. Oosterbroek, voorzitter, mr. drs. G.W. van der Brugge MA, en drs. C.A. Hoos, leden, in aanwezigheid van A. Gordon, secretaris.

mr. W.C. Oosterbroek
voorzitter

A. Gordon
secretaris